

Saap. 19.4.2022

Valtuustoaloite neurokirjonstrategian laatimiseksi Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle

Neuropsykiatristen diagnoosien määrä on kasvussa ja laskentatavasta riippuen jopa 10 % väestöstä voidaan katsoa neurokirjon henkilöiksi. Valtava määrä ihmisiä jää kuitenkin edelleen vaille diagnoosia ja palveluissa on lukusia poikkileikkaavia ongelmia.

Neurokirjioon kuuluvat mm. autismikirjo, ADHD sekä Touretten oireyhtymä. Neurokirjon ihmiset kohtaavat jatkuvasti haasteita elämänkaarensa eri vaiheissa. Osin haasteet liittyvät siihen, että heidän tuen tarpeitaan ei tunnisteta ja ymmärretä.

Suuresta tarpeesta huolimatta neurokirjon ihmisten palvelut ovat hajanaisia, tuottamisvastuut epäselviä, eikä riittävää, tarvittavaa ja oikea-aikaista tukea useinkaan saada. Tämän lisäksi palveluiden toteuttamisessa on epätasa-arvoisuutta ja oikeudet eri tukimuotoihin jäävät usein perheiden oman selvittelyn varaan. Näin ollen avun saamiseen voi kulua useita vuosia. Diagnoosin saamisen pitkittyminen aiheuttaa negatiivisen kierteen ja aikaansaa ongelmia yhteiskunnan ja yksilöiden tasolla. Erityisesti siirtymävaiheissa (esim. lastenpsykiatriasta nuorisopsykiatriaan tai eri kouluasteilta toiselle) on suurentunut riski sille, että neurokirjon ihminen ei saa tarvitsemaansa apua ja tukea.

Perusterveydenhuollossa neuropsykiatrinen osaaminen vaihtelee suuresti ja hoitopolut ovat usein sattumanvaraisia. On erityisen tärkeää, että mielenterveyspalveluissa on neurokirjon osaamista, koska mielenterveysdiagnoosi voi "peittää alleen" neuropsykiatriset häiriöt. Esim. autismikirjon diagnoosin saaneista jopa 40 % on myös jokin psykiatrinen diagnoosi. Tämän lisäksi heillä on kohonnut itsemurhariski.

Neurokirjon ihmisten perheet kokevat kohtaamattomuutta ja ymmärtämättömyyttä etsiessään apua - hoitopoluilla vallitsee usein luokse kutsumisen kulttuurin sijaan eteenpäin lähettämisen kulttuuri. Varhaisen tuen ja matalankynnyksen konkreettisen tuen muodot ovat hoitopoluilla puutteelliset ja arjen tuki perheisiin on liaksi sidonnainen diagnoosiin. Saatavilla olevat tuen muodot ja palvelut eivät myöskään aina vastaa perheen tilanteita ja tarpeita ja voivat auttamisen sijaan tuoda lisäkuormaa arkeen.

Kiusaamisen vastainen työ sekä mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma ovat toimia, joita on kaivattu syrjäytymisen ja henkisen pahoinvoinnin estämiseksi. Ne eivät kuitenkaan vastaa riittävällä tavalla neurokirjon ihmisten kohtaamiin erityisiin haasteisiin.

Neuropsykiatrisen strategian avulla voidaan eheyttää neuropsykiatrisia palveluita, parantaa palveluiden laatua ja henkilöstön osaamista, selkeyttää erilaisia tukimuotoja ja kehittää nivelvaiheen tukea sekä mielenterveysstrategiaa. Neuropsykiatrisella strategialla saamme asenteet, osaamisen, hoitopolut ja toimintamallit kuntoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialue ryhtyy toimenpiteisiin neurokirjonstrategian valmistelemiseksi.

Loviisassa 19.4.2022

Sanna Kivineva, (Vihr.)

Sam Kuronen

Pu

Vilho

Kari Kari

Leo Kylätasku
Mm. Sirkkanen

Reeta von Fittner

Richard E. Green Doctor/Gr
Specializing in Travel Medicine
Tel: 260988
www.runo.com - www.runo.com